

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/44/2024
Identifikačné číslo spisu:	5719010866
Dátum vydania rozhodnutia:	09.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5719010866.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 9. júla 2025 v Bratislave s následným verejným vyhlásením rozsudku, v trestnej veci obvineného Y. K. pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Okresného súdu Martin, sp. zn. 2T/84/2019, z 24. novembra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/27/2023, z 22. júna 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Martin, sp. zn. 2T/84/2019, z 24. novembra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/27/2023, z 22. júna 2023

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 194 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. f) Trestného zákona a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného Y. K..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/27/2023, z 22. júna 2023 a rozsudok Okresného súdu Martin, sp. zn. 2T/84/2019, z 24. novembra 2022.

Zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Okresnému súdu Martin, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Martin, sp. zn. 2T/84/2019, z 24. novembra 2022 bol obvinený Y. K.

uznaný za vinného zo spáchania zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. f) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že:

„dňa 04.03.2018 asi o 11:00 hod. neoprávnene vošiel do chodby rodinného domu na ul. T. Č.. XX, ktorého vlastníkom je R. R., nar. XX.XX.XXXX, a to tak, že najprv zvonil na zvonček, potom búchal na vchodové dvere, keď R. R. otvoril vchodové dvere, zaprel sa do jeho hrude rukami, odtlačil ho do stredu chodby a udrel ho do oblasti ľavého oka, čím mu spôsobil zranenie, a to zmliaždenie mäkkých tkanív tváre pod ľavou očnicou ľahkého stupňa a rozsahu, s dobou liečenia menej ako 7 dní, pričom konania sa dopustil na chorej osobe.“

Za to bol obvinenému Y. K. podľa § 194 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, pričom výkon tohto trestu mu bol podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložený na skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky a zároveň mu bol podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. f) uložený probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe s povinnosťou spočívajúcou v príkaze písomne sa ospravedlniť poškodenému R. R..

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 3To/27/2023, z 22. júna 2023 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Y. K. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Milana Kuzmu dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] Dokazovanie sa v trestnom konaní zameriavalo skoro výlučne na zranenia, ktoré mali byť v priebehu incidentu poškodenému spôsobené. Poškodený tvrdil, že v dôsledku útoku obžalovaného u neho došlo k podvrtnutiu členka s následnou trombózou, k poraneniu mäkkých tkanív tváre pod ľavou očnicou a k odlupovaniu sklovca. Znaleckým dokazovaním boli tvrdenia poškodeného jednoznačne vyvrátené, bolo teda preukázané, že poškodený klamal keď tvrdil, že mu mal obžalovaný kopnúť do nohy. Čo sa týka tvrdenia poškodeného, že mu mal obžalovaný päťou udrieť do tváre, toto tvrdenie nebolo znaleckým skúmaním jednoznačne preukázané. Zo znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou MUDr. Martinou Molitorovou, PhD. č. 17/2020 vyplýva, že k vzniku poranenia u poškodeného mohlo dôjsť úderom päťou (priamym pôsobením tupého násillia na oblasť okolia ľavého oka) ako aj pôsobením obranného paprikového spreja, ktorý pri lokálnom pôsobení na kožu vyvoláva okamžitú reakciu a podráždenie v postihnutej oblasti, výsledkom čoho je opuch a začervenanie kože. Následkom môže byť aj dlhšie trvajúce slzenie zasiahnutého oka. Postihnutý udával ešte 10 dní po popísanom incidente bolesťivosť ľavej strany tváre a slzenie ľavého oka. S poukazom na uvedené, fyzické napadnutie poškodeného obžalovaným nebolo v konaní jednoznačne preukázané.

V konaní boli teda dôsledne dokazované zdravotné ťažkosti udávané poškodeným, súd však opomenul skúmať, či došlo k naplneniu žalovaného trestného činu. Vo vzťahu k naplneniu objektívnej stránky a v konečnom dôsledku aj vo vzťahu k naplneniu subjektívnej stránky trestného činu porušovania domovej slobody bolo preto nevyhnutné okrem iného skúmať, či vstup do obydlija poškodeného (čo obžalovaný zásadne popiera a tvrdí, že do obydlija poškodeného nevstúpil) mohlo dôjsť s predchádzajúcim súhlasom poškodeného. Obžalovaný vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní vypovedal, že poškodený mu výslovne uviedol, že keď sa chce s nim rozprávať, tak má za ním prísť. Uvedenú rozhodnú skutočnosť potvrdila vo svojej výpovedi aj svedkyňa R. R. L., ktorá na hlavnom pojednávaní na otázky uviedla, že sa jej zdá, že počula 'Pod' ku mne!'.

Okresný súd na túto zásadnú výpoveď pri rozhodovaní o vine neprihliadol s odôvodnením, že výpoveď sa týka skutočností, ktoré predchádzali skutku, avšak svedkyňa nevidela, čo sa odohralo v dome a pred dverami do domu poškodeného (str. 24 rozsudku Okresného súdu). Preukázaná skutočnosť, že

poškodený vyzval obžalovaného, aby k nemu prišiel, jednoznačne vylučuje naplnenie objektívnej ako aj subjektívnej stránky trestného činu porušovania domovej slobody. Okresný súd použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty (§ 194 ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. f) Trestného zákona - spáchanie trestného činu voči chorej osobe odôvodnil (na odôvodnenie ktoré Krajský súd poukázal) tým, že obžalovaný konal aktívnym konaním použitím fyzického násillia voči osobe, ktorá je chránenou osobou - osobou chorou, o ktorej skutočnosti mal obžalovaný vedomosť.

V tejto súvislosti poukazujem na to, že ustanovenie § 18 Trestného zákona a ustanovenie § 139 ods. 2 Trestného zákona upravuje spôsob riešenia dvoch odlišných právnych otázok, a to jednak otázku zavinenia vo vzťahu ku okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, a jednak ďalšiu podmienku použitia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, spočívajúcu v súvislosti spáchania činu s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Taká súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne. Obžalovaný svoju vedomosť o tom, že poškodený je osobou chorou, v konaní nespochybňoval. Pokiaľ by teda obžalovaný vstúpil do obydllia poškodeného (čo obžalovaný popiera), bola by splnená podmienka subjektívnej stránky vo vzťahu k dotknutej okolnosti ako okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Inak je tomu vo vzťahu k súvislosti medzi zdravotným stavom poškodeného a spáchaním trestného činu, ktorá okolnosť sa vyžaduje v zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona. Tu je potrebné, aby bol zdravotný stav poškodeného (v určitej vecnej súvislosti) zároveň aj motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil vôľovú zložku (rozhodnutie páchatel'a, smerujúce k spáchaniu trestného činu). Skutok (čin) možno právne posúdiť ako spáchaný voči (na) chorej osobe iba ak je z jeho popisu zrejmé, že jeho spáchanie bolo u obvineného ovplyvnené (podmienené) chorobou poškodeného (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/65/2013).

Z formulácie skutkovej vety napadnutého rozsudku, ako ani z jeho odôvodnenia však nijako nevyplýva, že by spáchanie tohto činu bolo z hľadiska obvineného subjektívne ovplyvnené súvislosťou so zdravotným stavom poškodeného. Je zrejmé, že 'pozvanie' poškodeného bolo dôvodom, prečo obžalovaný šiel k poškodenému, zdravotný stav poškodeného nebol motivačným faktorom ani v minimálnej miere. Krajský súd teda pochybil v tom, že stotožnil otázku posudzovania v zmysle § 18 Trestného zákona, teda zavinenie, respektíve jeho vedomostnú zložku vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby (spáchanie trestného činu voči chorej osobe) a otázku posudzovanú v zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona, teda spáchanie trestného činu v súvislosti so zdravotným stavom poškodeného (ako ďalšiu podmienku použitia dotknutej okolnosti ako okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby), napriek tomu, že ide o dve rozdielne otázky.

[§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] Bolo porušené právo obžalovaného na obhajobu tým, že súdy nehodnotili dôkazy vo vzájomnej súvislosti a ignorovali dôkazy v prospech obvineného (viď. odôvodnenie vyššie). K porušeniu práva na obhajobu došlo aj arbitrárnym konaním (dokazovanie vo vzťahu k trestnému činu ublíženia na zdraví) a nevykonaným navrhnutých dôkazov, ktoré mali súvis s dokazovaním vo vzťahu k spáchaniu trestného činu porušenia domovej slobody. Napriek tomu, že súd vykonal rozsiahle dokazovanie vo vzťahu k zdravotnému stavu obžalovaného, ktoré so žalovaným skutkom nesúviseli, odmietol vykonať obhajobou navrhnutý dôkaz a to napriek tomu, že vyšetrovací pokus by jednoznačným spôsobom potvrdil alebo vyvrátil, či bol použitý paprikový sprej v interiéri vstupnej chodby do domu poškodeného (ako to tvrdil poškodený), alebo v exteriéri (ako to tvrdil obžalovaný) a teda tú rozhodnú skutočnosť, či obžalovaný vstúpil do obydllia poškodeného alebo nie. Výkonanie predmetného vyšetrovacieho pokusu bolo opodstatnené o to viac, že v konaní okrem výpovede poškodeného (u ktorého bolo znaleckým skúmaním preukázané, že súd zásadným spôsobom zavádzal) a jeho manželky neboli zabezpečené žiadne iné dôkazy, ktoré by spáchanie žalovaného skutku preukazovali.“

Obvinený Y. K. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu je potrebné uviesť, že okresný súd v rozsudku konštatoval, že v predmetnej veci stáli proti sebe dve skupiny dôkazov. Na jednej strane to bola výpoveď obžalovaného.

Na strane druhej to bola výpovede svedka - poškodeného, svedkyne R. R., ako aj odborné vyjadrenia, výpoved' znalkyne, lekárske správy, úradné záznamy zasahujúcich príslušníkov PZ V. R., R. B. a Y. B. P. a ich výpoved' na hlavnom pojednávaní, záznam hovoru RED AT a ďalšie listinné dôkazy. Svedkovia - E. R., Ľ. K. A., E. P., R. R. L. a S. J. J., Y., títo neboli prítomní a účastný konfliktu a nevedeli sa vyjadriť k skutočnostiam pre trestné konania významným, títo sa vyjadrili len k napätým vzťahom, ktoré panujú medzi obžalovaným a poškodeným, ako aj k skutočnostiam, ktoré predchádzali skutku a skutočnostiam, ktoré videli po skutku, teda ako obžalovaný vychádza od poškodeného, nevedeli však čo sa odohralo v dome a pred dverami do domu poškodeného. Krajský súd, rozhodnutie okresného súdu potvrdil a konštatoval, že súd prvého stupňa správne aplikoval všetky hmotnoprávne ustanovenia rozhodujúce pre uloženie druhu a výmery trestu, vrátane správneho zistenia absencie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, správnej aplikácie ustanovenia § 38 ods. 2 Trestného zákona, teda sa plne stotožnil s otázkou uznania viny a uloženia primeraného trestu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i), Trestného poriadku, odsúdený vo svojom dovolaní poukazuje na to, že nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, spočíva v nesprávnej právnej kvalifikácii, pretože poškodený nemá byť kvalifikovaný ako chránená osoba s poukazom na chorú osobu, ako osobu so zmenenou pracovnou schopnosťou, resp. ako invalidnú osobu. Toto ustanovenie chráni zraniteľnejšie osoby, tieto taxatívne vymenúva, a to z dôvodu, že spoločnosť ma eminentný záujem na ich zvýšenej ochrane zo strany štátu. Odsúdený mal informácie o zdravotnom stave poškodeného, sú dlhoroční susedia, a pre právnu kvalifikáciu konanie odsúdeného je nepodstatné, či takto konal, vďaka o zdravotnom stave poškodeného. Odsúdený nepoukazuje ani na žiadne dôkazy, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Poukazuje iba na to, že súd nevykonával vyšetrovací pokus, teda v rámci obhajoby presadzuje vlastný právny názor, ktorým sa domáha opačného posúdenia veci, pri opretí sa o vykonané dôkazy, ktoré vinu odsúdeného zoslabujú, avšak nevyvracajú. Je na zvážení súdu, ktoré navrhované úkony sa rozhodne vykonať, pri dostatočnom zistení stavu veci, nadbytočné úkony, najmä tie, ktoré idú na rámec patričného dokazovania, alebo nemôžu zvrátiť otázku viny a primeraného trestu, zamietne.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Y. K. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril aj poškodený, ktorý uviedol:

„Poškodený konštatuje, že takto vymedzené dôvody dovolania nie sú spôsobilé na zmenu právnych záverov súdov, že tieto závery sú plne relevantné pokiaľ zoberieme na vedomie, čo chráni trestný čin porušovania domovej slobody. Niet žiadnych pochyb o tom, že susedské vzťahy boli vážne narušené a tieto vyústili do nekontrolovateľného správania sa odsúdeného, ktorý prekročil svojím konaním všetky medze akceptovania domovej slobody a medze dané v znení Trestného zákona. Tak ako je vymedzená skutková podstata 'kto neoprávnene vnikne do obydľia iného...' tak je potrebné hodnotiť i tento prípad, čo súdy svojimi rozhodnutiami správne vyhodnotili a správne zobrali na vedomie pri rozhodovaní aký bol stav spolužitia susedov. Tento logický postup bol správnym záverom súdov a iný výklad by odporoval obvyklému správaniu sa ľudí v takto vypätej situácii. V týchto súvislostiach treba hodnotiť aj jednotlivé vyjadrenia účastníkov incidentu, čo súd taktiež správne vyložil, že pozvanie (ktoré poškodený popiera) o ktorom sa svedkyňa L. 'zdá' nemohlo byť hodnotené inak a nikdy ho nemožno vykladať ako sa to snaží vyložiť odsúdený, že mal oprávnenie na vstup do obydľia poškodeného.

I keď sa odsúdený v bode II. podaného dovolania rozsiahlo venuje otázke ublíženia na zdraví, tak skutková podstata porušovania domovej slobody v tomto prípade je nie je umocnená spôsobeným útokom na zdravie poškodeného, ale kvalifikovanú skutkovú podstatu spôsobuje to, že poškodený jednoznačne vedel, že sused je chorou osobou. Toto nepoprel počas celého konania a práve táto skutočnosť bola pre odsúdeného rozhodná pre jeho konanie, napadnutie poškodeného v jeho dome. Isto by takto nekonal, ak by vedel, že poškodený je zdravou osobou a má výšku 2 m a váhu viac ako 110 kg.

Ak odsúdený poukazuje vo svojom dovolaní na to, že súd opomenul skúmať, či došlo k naplneniu žalovaného trestného činu, tak ani s touto argumentáciou odsúdeného sa nie je možné stotožniť, lebo táto otázka naplnenia skutkovej podstaty bola dôsledne analyzovaná ako zo strany okresného súdu, tak i odvolacieho súdu, kedy podklady pre ustálenie záverov vyplývajú zo spisového materiálu. Prvostupňový súd tak aj odvolací súd dostatočne odôvodnil svoje rozhodnutia a jasne a presvedčivo uviedol logické súvislosti podporené dôkazným stavom, na základe ktorého rozhodol.

Podstatné pre rozhodnutie v tejto veci je to, či došlo k porušeniu domovej slobody, kedy spáchanie tohto skutku malo byť vo vzťahu k chránenej osobe. Súd sa podrobne zaoberal tým, ako ku skutku došlo, aký bol jeho priebeh a dôsledne skúmal, či išlo o vniknutie oprávnené alebo neoprávnené. Za uvedeného skutkového stavu niet žiadnych pochyb pri agresivite, ktorú presadzoval odsúdený a jeho vulgárnom správaní, že vojdienie do obydľia nemalo žiadnu pozývaciú časť, že okolnosti daného prípadu vylučovali dobromyseľnosť sprístupnenia svojej nehnuteľnosti poškodeným a ani vedomie odsúdeného, že by mal oprávnenie alebo pozvanie do nehnuteľnosti vstúpiť. Za tohto stavu bolo opodstatnené potom prijať záver, že vniknutie do obydľia poškodeného bolo nežiadúce a v rozpore s Trestným zákonom. Uvedené hodnotenie vzhliadol ako prvostupňový súd, tak i odvolací súd, čo je v rozpore s tvrdením odsúdeného uvedeným na strane 4., kde tvrdí, že bola 'preukázaná skutočnosť', že poškodený vyzval obžalovaného k tomu, aby k nemu prišiel. Odsúdený týmto argumentuje a odvoláva sa na záver, že nedošlo k naplneniu objektívnej ako aj subjektívnej stránky trestného činu porušovania domovej slobody. Tento odsúdeným prijatý záver nepreukázania skutočností sa vymyká z logického a právneho záveru hodnotenia okolností prípadu, skutočnej návštevy odsúdeného na a v nehnuteľnostiach poškodeného a v konečnom dôsledku aj v následkoch tejto návštevy, ktoré pozostávali z fyzického útoku a zranení, ktoré boli zachytené na následnom ošetrení poškodeného.

Ak svoju argumentáciu o tom, že odsúdený nebol v nehnuteľnosti poškodeného, odsúdený postavil na tom, že z dôvodu, že nebol vykonaný vyšetrovací pokus použitia paprikového spreja KO-JET vnútri nehnuteľností poškodeného došlo k porušeniu práva na jeho obhajobu poškodený uvádza, že rozptyl tohto obsahu paprikového spreja s odstupom niekoľkých minút je taký, že jeho zistenie daným vyšetrovacím pokusom nie je možné. Časový interval určenia tohto rozptylu by ani daným vyšetrovacím pokusom nebolo možné zistiť, pretože čas, ktorý by mal byť skúmaný na rozptyl nie je dostatočne identifikovaný. Taktiež je potrebné uviesť, že aplikácia tohto spreja bola vo vzťahu k útočníkovi do jeho tváre z krátkej vzdialenosti, čo eliminovalo jeho útok a okamžité opustenie jeho nehnuteľnosti. I toto je skutočnosť, ktorá ovplyvňuje výsledok vyšetrovacieho pokusu negatívnym spôsobom t. j., že nie je možné pri otvorených dverách do nehnuteľností a pri odídení osoby vo vzťahu ku ktorej bol sprej aplikovaný zistiť výsledok takéhoto vyšetrovacieho pokusu na takej úrovni, aby sa od toho mohol odvíjať záver o vstúpení alebo nevstúpení odsúdeného do nehnuteľnosti poškodeného. Vstup odsúdeného bol od začiatku identifikovaný jasne, nemenne, ako zo strany poškodeného, tak i zo strany jeho manželky. Dovolací súd musí zobrať pri rozhodovaní o otázke porušenia práva na obhajobu na zreteľ aj tú skutočnosť, či navrhovaný smer dokazovania prispeje alebo neprispeje k objasneniu priebehu skutku. Vyhodnotením vyššie uvedených skutočností poškodený nesúhlasí s tým, že by vyšetrovací pokus priniesol zistenia na základe ktorých by bolo možné ustáliť aplikáciu spreja vo vnútri nehnuteľnosti. To s prihliadnutím na to, že zotrvanie útočníka v danej miestnosti bolo minimálne, jeho pohyb po aplikovaní spreja bol v nehnuteľnosti maximálne 1m pri otvorených dverách, z čoho teda nie je možné vyvodit' záver, že vyšetrovací pokus by bol opodstatnený. Obdobne poškodený vyjadruje svoje presvedčenie, že návrh obhajoby vyšetrovacieho pokusu nie je opodstatnený, neprinesie zodpovedanie rozhodnej skutočnosti, ktorá by svedčila jednak, o priebehu skutku a jednak o tom, že boli porušené práva na obhajobu na strane odsúdeného. V súvislosti s konštatovaním odsúdeného v bode II. 2 považuje poškodený za potrebné vyjadriť sa k tomu, že niet žiadnych pochybností o tom, že je opodstatnené použiť osobitný kvalifikačný pojem - chránenú osobu v rámci ustanovenia § 194 Trestného zákona, pretože odsúdený o zdravotnom stave poškodeného dlhodobo vedel, vedel o jeho významnej imobilite, čo teda opodstatnene smerovalo k použitiu kvalifikovanej skutkovej podstaty porušovania domovej slobody, tak ako je to uvedené v napadnutých rozsudkoch. Niet žiadnych pochybností o tom, že zavinenie odsúdeného je dané, jeho konanie bolo ovplyvnené poznatkom odsúdeného o zdravotnom stave a nemožnosti sa adekvátne brániť, kedy aj zo správania sa poškodeného, je možné dedukovať agresivitu odsúdeného v čase incidentu cez okno nehnuteľnosti poškodeného, cez správanie sa odsúdeného, čo viedlo k zabezpečeniu si obranného prostriedky proti predpokladanému konaniu odsúdeného. Toto je možné vidieť z toho, že pri otvorení dverí poškodený disponoval obranným prostriedkom, ktorý použil až v čase jeho fyzického napadnutia vo svojom dome. To znamená, že tvrdenie odsúdeného o tom, že nijako nevyplýva zo skutkovej vety napadnutého rozsudku, ako i z jeho odôvodnenia, že by bolo spáchanie tohto činu subjektívne ovplyvnené súvislosťou zdravotným stavom poškodeného nie je pravda. Pri plnom uvedomovaní si tohto stavu, odsúdený konal, zobrať spravodlivosť do svojich rúk, emocionálne nezvládol danú situáciu a porušil zákon. Takýto

postup je neprípustný, trestný a dôvodne potom postupovali súdy, keď danú trestnú vec posúdili ako trestný čin - porušovania domovej slobody.“

Obvinený a poškodený v priebehu konania opakovane reagovali na vzájomné vyjadrenia. Obvinený vo svojom podaní z 9. mája 2024 spochybnil vierohodnosť výpovede poškodeného, pričom zdôraznil, že „on prah dverí neprekročil, a keby tak aj bol urobil, preukázaná skutočnosť, že poškodený vyzval obžalovaného aby k nemu prišiel, jednoznačne vylučuje naplnenie objektívnej ako aj subjektívnej stránky činu porušovania domovej slobody.“ Na to reagoval poškodený podaním z 3. júna 2024, v ktorom uviedol, že celková dôkazná situácia potvrdzuje prítomnosť obvineného v jeho obydli, čo má vyplývať z výpovedí viacerých svedkov z ulice. Zdôraznil, že neexistuje žiaden dôkaz, ktorým by obvinený mohol svoju prítomnosť v jeho byte či následné útoky vierohodne vyvrátiť. Obvinený následne reagoval podaním zo 14. júna 2024, v ktorom stručne uviedol, že správanie poškodeného vyplývalo z jeho vlastnej agresivity a zákernosti, a to v kontexte dlhodobu narušených susedských vzťahov. Poškodený napokon vo svojom podaní zo 4. septembra 2024 zotrval na predchádzajúcich tvrdeniach a priložil vyrozumenie o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, podľa ktorého sa mal obvinený 27. novembra 2023 a pravdepodobne aj v nasledujúcich dňoch dopustiť voči poškodenému priestupku úmyselným narušením občianskeho spolunažívania.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a zistil, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je preukázaný a je zjavné, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zjavné, že trestné konanie je v zásade dvojnásťnásť. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižších stupňov a závery, ktoré z dokazovania tieto súdy vyvodili a ktoré boli podkladom pre ustálenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku o vine môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď

môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Dovolací súd poznamenáva, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktne ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku). Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ako je tomu v kontexte trestnej veci obvineného), navyše vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete rozsudku naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku k záverom odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúci dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä:

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) výnosy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu,
- g) majetkové pomery na účely odňatia výnosov z trestnej činnosti.

Najvyšší súd preto poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie

- vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je však v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie ustálené v skutkovej vete výroku o vine, podľa ktorej obvinený Y. K. síce spáchal trestný čin ale zo skutkovej vety nevyplýva naplnenie kvalifikovanej skutkovej podstaty v zmysle ods. 3 písm. a) § 194 Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 2 Trestného zákona.

V právnej kvalifikácii podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona najvyšší súd nezistil pochybenie. Na druhej strane však právna kvalifikácia podľa § 194 ods. 3 písm. a) Trestného zákona sa odvíja od skutočnosti, že čin bol spáchaný na chránenej osobe. Podľa § 139 ods. 1 písm. f) Trestného zákona chránenou osobou sa rozumie chorá osoba.

Použitú právnu kvalifikáciu podľa naposledy citovaného ustanovenia neodôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. To sa týka spáchania zločinu porušovania domovej slobody na chránenej osobe - chorej osobe.

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že v posudzovanej veci bolo pre dovolací súd podstatné, že obvinený v zásade namieta to, že jeho konanie nemalo byť posúdené ako zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. f) Trestného zákona, pretože čin nespáchal v súvislosti so zlým zdravotným stavom poškodeného. Takáto námietka (v prípade jej preukázania) vecne zodpovedá iba dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý je daný vtedy, keď rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom dovolací súd nemôže správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať ani meniť.

Pri rozhodovaní, ktoré sa opiera o tento dôvod dovolania, preto dovolací súd hodnotí skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu potom hodnotí aj to, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol skutkovej vete výroku o vine rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu [vid' rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2008].

So zreteľom na dovolateľom uplatnenú námietku treba k veci uviesť, že podľa § 139 ods. 1 písm. f), ods. 2 Trestného zákona (a contrario) možno spáchanie činu voči (na) chorej osobe ako chránenej osobe považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti so stavom takejto osoby. Táto súvislosť pritom musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne, čo nevyhnutne predpokladá, že páchatel' jednak vie, že poškodený je chorou osobou a súčasne túto okolnosť subjektívne spája s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá, alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin. Uvedené musí byť vykonaným dokazovaním nepochybne preukázané a ustálené v skutkových záveroch, t. j. v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku. Samotné odôvodnenie rozhodnutia, akokoľvek podrobné a presvedčivé, však nepostačuje. Z toho zároveň vyplýva, že skutok (čin) možno právne posúdiť ako spáchaný voči (na) chorej osobe, iba ak je z jeho popisu zrejmé, že jeho spáchanie bolo u obvineného ovplyvnené (podmienené) stavom poškodeného (v tejto súvislosti pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 117/2014).

Vychádzajúc z uvedeného je nutné vo vzťahu k preskúmvanej veci konštatovať, že z formulácie skutkovej vety rozsudku okresného súdu vôbec nevyplýva, že by obvinený vedel, že poškodený je chorou osobou, a ani to, že stav poškodeného bol motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil jeho rozhodnutie spáchať predmetný trestný čin. Inými slovami, zo skutkovej vety explicitne nevyplýva, že by obvinený mal vedomosť o zdravotnom stave poškodeného a že by tento faktor chcel využiť pri

páchaní trestnej činnosti, teda že by pri zámere spáchať trestný čin počítal s týmto faktorom ako okolnosťou, v dôsledku ktorej by mohlo byť spáchanie trestnej činnosti uľahčené. V skutkovej vete sa síce nachádza strohé konštatovanie, že obvinený sa konania dopustil na chorej osobe, avšak len táto skutočnosť, s ohľadom na vyššie uvedené (pozri aj R 117/2014), sama o sebe nie je dostatočná na subsumovanie konania obvineného pod kvalifikovanú skutkovú podstatu zločinu porušovania domovej slobody podľa ods. 3 písm. a) § 194 Trestného zákona.

Dovolací súd pritom neposudzoval správnosť úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k záveru, že trestný čin porušovania domovej slobody bol spáchaný voči chránenej osobe podľa § 194 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, keďže toto sa dostatočne neodrazilo v popise skutku. Treba pritom zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je rozhodujúce vymedzenie skutku v skutkovej vete výroku o vine rozhodnutia.

Na základe uvedeného najvyšší súd uzatvára, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v neprospech obvineného Y. K., keďže je založený na nesprávnom právnom posúdení skutku, v ktorého popise nie sú dostatočne uvedené skutočnosti odôvodňujúce, že trestný čin porušovania domovej slobody bol spáchaný v súvislosti so zdravotným stavom poškodeného, a teda jeho právne posúdenie ako zločinu porušovania domovej slobody v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 194 ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

Najvyšší súd preto zrušil rozsudok okresného súdu a uznesenie krajského súdu ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a prvostupňovému súdu, ktorý je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku, prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Treba pritom dodať, že podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v neprospech obvineného, a to ani pokiaľ ide o ustálené skutkové zistenia (v smere ich prípadného doplnenia v neprospech obvineného).

Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd uvádza, že v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia i rozsudku nastal vo vzťahu k obvinenému Y. K. stav neprávoplatne skončenej veci, a preto bude v rámci ďalšieho konania úlohou prvostupňového súdu sa s týmito vysporiadať a reagovať na všetky argumenty obvineného prednesené aj v dovolaní, ku ktorým sa najvyšší súd z dôvodu zdržanlivosti a sebaobmedzenia v právoplatne neskončenej veci nevyjadroval.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.